

Úsměvné léto

Kdo z nás by neznal svébytné postavičky žijící kolem pozoruhodné řeky Orše? Kdo z nás se společně s nimi alespoň jedenkrát na stránkách knihy či na plátně kin nezapletl do jemných pavučin Vančurových vět? Hostující slovenský režisér Ondrej Spišák (automaticky spojován s nitranským souborem Teatro Tatro, jehož inscenace Maringotka vyhrála před několika lety těšínskou zlomenou závěru) Krokovy Vary, místa čerstvé vody a zdravého ovzduší, inscenuje v podobném prostoru, jaký scénografka DPB Marta Roszkopfová již použila pro včera reprízovanou Fadějevovu Mladou gardu v letech jungle. Diváci v bezprostřední blízkosti obklopují plovárenský podnik páně Důry a zároveň krokovarské náměstí hned ze tří stran. Do děje, který narušuje poklidný běh zapadlých lázních, jsme vtahováni i akcemi herců, kteří se nám snaží prodat alespoň něco z pochybných zdrojů svého živobytí či na něj od nás něco získat - tu obdrží číslo od šatny, jindy se někdo z nás s nimi rozdělí o žvýkačku. Inscenátoři tak elegantním způsobem pracují a odkazují k všeobecně dobré znalosti původního textu - vždyť řada z nás si společně s herci odříkávala jejich repliky.

Existence originálního literárního díla umocněná navíc svébytnou filmovou adaptací (pravděpodobně známější, než samotný Vančurův text) vyvolává očekávání na straně jedné a samozřejmé obavy na straně druhé. Režisér Ondrej Spišák se těmto obavám dokázal umně vyhnout. Jemně, tlumeně interpretuje Vančuru, nevyhýbá se však ani decentnímu ironizování. Používá k tomu prostředků odkrytého černého divadla, které však může jindy ponechat dostatek prostoru pro divákovu fantazii. Jemnost v inscenaci zůstává v podobě metaforického náznaku, který ač často "brutálně" znázorněn, dosahuje svého cíle.

Herecké výkony byly u všech interpretů plné a vyrovnané. Norbert Lichý jako Antonín Důra ustál své osobité ztvárnění této postavy navzdory i díky vnějškově "hrušínské" podobě. Škoda jen, že zcela nevyzněla podstata škádlení tří přátel, že se jedná de facto pouze o kratochvilnou hru - není to ale možná jen "vítězství" Menzelovy adaptace? Rád bych nakonec upozornil na Josefa Kalužu (Kouzelník Arnoštek). Je skutečně radost vidět ve dvou dnech jednoho herce v tak naprosto rozdílných postavách a pokaždé uvěřit v jejich opravdovost.

-jaj-, studentský festivalový časopis Odvar

Jak je krásné býti kadeřavým

Režisér Ondrej Spišák s DPB sáhl tentokrát po notoricky známém literárním textu (adaptace Evžen Sokolovský), který se může na první přečtení zdát naprosto nerealizovatelným na divadelních prknech. Je však otázkou, do jaké míry diváci budou lpět na vlastní představě o světě, v němž Vančurovy postavičky žijí. Myslím si, že jediná možnost, jak představení sledovat, je snaha o potlačení vlastní fantazie a pokus o přijetí fantazie režisérovy. Jazyk, jímž Vančura Rozmarné léto napsal je archaický, stylizovaný, metaforický, v mnohých místech jde o asociativní myšlenkové proudy či hříčky. Tento jazyk je v inscenaci zachován a herci jím promlouvají zcela spontánně a přesvědčivě, stejně jako žijí v poklidné letní atmosféře Krokových Varů. Maketa města je na úplném začátku představení nasvícena bodovým světlem, a pak náhle mizí. Divákům se před očima objevuje prostor lázní s velkým bazénem, lodkou a dřevěnou "boudou", která je plně využita v různých funkcích - jednak jako obydlí Antonína Důry a jeho manželky, posléze jako kouzelníkova maringotka. Když dochází ke změnám scény (z bazénu se stává náměstí, na

němž probíhají všechny kouzelníkovy výstupy), objevuje se motiv "divadla na divadle", kdy kouzelníkova pomocnice Anna prodává divákům klaunské nosy, posléze je zve na samotné představení a vybírá vstupné. Zde dochází k propojení dvou světů - divadelní fikce a světa reálného, zastoupeného diváky. Kontakt jeviště a hlediště je během představení často využíváno a celá atmosféra je daleko uvolněnější, zejména díky výstupům nejrůznějších komických "postaviček", např. Strážníka, dědečka, hostinského, měšťky a svůdce (vše Jan Odl), které vnášejí do představení prvky nadsázky a karikatury, výborně herecky ztvárněné.

Zatímco kouzelník Arnoštek balancuje nad hlavami užaslých diváků na "laně", sledujeme nejen rozmarné debaty našich třech známých, ale také láškování mezi mladým párem. Přichází snová scéna, v níž kouzelník Arnoštek skáče na laně dolů a jako anděl s bělostnými křídly na chvíli zastavuje čas, čas v němž se láska usazuje hluboko do srdce dívky i chlapce. Tato scéna mě překvapila poetičností, stejně jako celé představení, které se nese v hravém, upřímném a laskavém duchu.

Naši tři přátelé, Antonín, Major a Abbé, se nechávají okouzlit krásnou Annou, zatímco Kateřina podlehne vášni k Arnoštkovi. Vančura situaci vyřeší v souladu s celkovou básnickou a poklidnou atmosférou. Cizorodý prvek - tedy kouzelnická maringotka a sní i kouzla a čáry, magické chvilkové poblouznění - mizí stejně rychle, jako se objevil, a paní Kateřina Důrová se vrací ke svému manželovi: "Jak je krásné být kadeřavým", říká na závěr a v této větě je obsažen i "klíč" k inscenaci, která byla výjimečná v originální adaptaci díla náležejícího k těm nejkrásnějším v české literatuře. Zejména v syntéze okouzujícího jazyka se scénickým pojetím, kdy nebyl Vančurův jazyk pouze východiskem pro rozehrání situací, ale byl základním, vůdčím a určujícím. Insceňatoři přišli s řadou originálních nápadů - např. Scény s koupáním v bazéně, kdy v nádrži bez vody vidíme odrazy postav, výstupy, v nichž kouzelník předvádí své triky či chůzi po laně, rozčlenění prostoru na dva břehy, mezi nimiž je jediným pojítkem dřevěný člun, který skutečně "pluje", stejně jako herci skutečně skáčí do bazénu.

Toto představení bylo důkazem, že klasická literární díla je možné převést do divadelní podoby, aniž by zmizela původní autorova poetika, a to je nejdůležitější a nejpřínosnější. Považuji rozmarné léto za jednu z nejlepších inscenací, které bylo možno na tomto festivalu zhlédnout.

Fish, studentský festivalový časopis OSTRAVAR

Představení se mi velice líbilo, ale jsem zklamán, že ani v divadle ani na vašich stránkách nejsou informace o představitelce Anny, Nikole Birklenové. Rád bych se o ní dozvěděl pár podrobností, hlavně v jakém divadle vystupuje stále, když není uvedena mezi herci Divadla Petra Bezruče. Její herecký výkon i celkové vystupování mi velice učarovalo. Předem děkuji za odpověď.

Milan

U Bezručů hřeje Rozmarné léto v režii Ondreje Spišáka

Nové vedení DSPB má šťastnou ruku. Další premiéra jeho první sezóny - Rozmarné léto Vladislava Vančury - v režii Ondreje Spišáka to potvrzuje.

Jádro úspěchu je ve zvolené předloze, v adaptaci slavného literárního díla, a samozřejmě ve Spišákově režii. Mistrná úprava textu z pera Evžena Sokolovského, výběr stěžejních scén a stavba děje sice ulehčuje práci každému realizačnímu týmu, Ondrej Spišák ale inscenaci prošpikoval režijními nápady tak, že literatura jako taková ustoupila do pozadí před kouzlem jeviště.

Dalšími důležitými faktory jsou nápaditá výprava Marty Roszkopfové a hudba Norberta Lichého.

Premiéra se téměř nekonala, neboť představitel kouzelníka Arnoštka, Daniel Zaoral, si tři dny před jejím termínem přivodil při zkoušce pracovní úraz. Naštěstí skončil jen u otřesu mozku (záležitost mohla být tragická). Role se ujal Josef Kaluža a na premiérovém jevišti mu pak štěstěna přála mírou nevídanou. Po počáteční nervozitě se rozehrál ke kvalitnímu výkonu.

Všem hereckým výkonům opět kraluje Norbert Lichý v roli mistra plovárenského Antonína Důry. Výborní jsou ovšem i ostatní: Vítězslav Kryške jako major Hugo, Michal Przebinda v roli abbého Rocha a zejména Kateřina Krejčí jako Kateřina Důrová. Osobní půvab zúročuje Nikola Birklenová v roli Anny.

Inscenace jako celek je výsostnou jevištní poezií a holdem člověčenství. Lidské slabosti, které Vančura v Rozmarném létě povyšuje na pověstnou šlehačku na dortu, jsou zde podány s přísloušnou laskavostí. Je-li jednou z úloh divadla inspirovat diváka k postupům v praktickém životě, pak nechť scéna, ve které pan Důra trestá svou ženu po jejím návratu od kouzelníka Arnoštka, stane se předobrazem řešení všech manželských krizí způsobených nevěrou.

Ladislav Vrchovský, Deník

Ostravar 2002

V případě "rodinného stříbra" české literatury je možné s potěšením konstatovat, že bylo u Bezručů přetaveno do skutečně "rodinné inscenace", která dává divákům i Vančurovi co jejich jest, zachovává posmutněle ironickou náladu a současně dokáže být nepodbízivě vtipná. Menší výraznost plovárenských hovorů plavčíka, abbého a majora dostatečně kompenzovalo zábavné rozehrávání milostných pletek a scénicko-režijní vynalézavost při práci s prostorem, jemuž dominuje koupaliště a řeka s pramicí, jejíž "iluzivní" převážení herců z břehu (tj. od diváků) přímo do centra dění členilo inscenaci takřka refrénovitě.

Vladimír Mikulka, Divadelní noviny